

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY MĘCINKA

(tekst ujednolicony)

Dokumentacja studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Męcinka została przyjęta uchwałą Nr XXXIX/236/2001 Rady Gminy Męcinka z dnia 2 lipca 2001 r. zmieniona:

1. Uchwałą Nr XVII/111/08 z dnia 21 kwietnia 2008 r. oznaczoną literą „A” oraz kolorem różowym.
2. Uchwałą Nr XL/263/10 z dnia 29 marca 2010 r. oznaczoną literą „B” oraz kolorem żółtym
3. Uchwałą Nr XLIX/317/10 z dnia 29 października 2010 r. oznaczoną literą „C” oraz kolorem niebieskim
4. Uchwałą Nr IV/21/11 z dnia 28 lutego 2011 r. oznaczoną literą „D” oraz kolorem szarym.
5. Uchwałą Nr IX/46/11 z dnia 30 września 2011 r. oznaczoną literą „E” oraz kolorem zielonym.
6. Uchwałą Nr XIII/76/2012 z dnia 17 lutego 2012 r. oznaczoną literą „F” oraz kolorem ciemno zielonym.

SPIS TREŚCI

I. CZĘŚĆ WSTĘPNA

1. Cel i zadania studium
2. Studium jako element krajowego systemu planowania
3. Studium jako element lokalnego systemu planowania
4. Zadania studium
5. Źródła informacji
6. Podstawa planowania przestrzennego w Polsce
7. Podstawa prawna Studium gminy
8. Podstawy prawne opracowania Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Męcinka
9. Podstawowe materiały wejściowe
10. Materiały kartograficzne

II. WPROWADZENIE

WPROWADZENIE DO ZMIANY STUDIUM Z 28 LUTEGO 2011 R.

III. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA OPRACOWANIA

1. Przebieg i zakres prac projektowych nad Studium
2. Wnioski do Studium
3. Zakres realizacji Planu ogólnego gminy
4. Forma i skala opracowania

IV. UWARUNKOWANIA ROZWOJU

Podstawowe informacje o gminie

Charakterystyka warunków naturalnych

- 2.1. Budowa geologiczna
- 2.2. Rzeźba terenu
- 2.3. Klimat
- 2.4. Hydrologia
- 2.5. Gleby
- 2.6. Surowce mineralne
- 2.7. Szata roślinna
- 2.8. Zagrożenia środowiska
- 2.9. Obszary objęte ochroną na podstawie przepisów szczególnych
3. Charakterystyka uwarunkowań kulturowych
 - 3.1. System osadniczy
 - 3.2. Zabytki i obiekty o walorach kulturowych

4. Charakterystyka uwarunkowań demograficznych
 - 4.1. Ludność
 - 4.2. Zatrudnienie
 - 4.3. Osadnictwo
 5. Charakterystyka uwarunkowań wynikających z własności terenów
 6. Charakterystyka zagospodarowania przestrzennego
 - 6.1. Mieszkalnictwo
 - 6.2. Usługi
 - 6.3. Infrastruktura komunalna
 - A. Parki
 - B. Cmentarze
 - C. Gospodarka odpadami
 - 6.4. Przemysł
 - 6.5. Rolnictwo
 - A. Rolnictwo, obsługa rolnictwa i przemysł rolno-spożywczy
 - B. Leśnictwo
 - 6.6. Komunikacja
 - A. Komunikacja kolejowa
 - B. Komunikacja drogowa
 - 6.7. Infrastruktura techniczna
 - A. Zaopatrzenie w wodę
 - B. Odprowadzanie i unieszkodliwianie ścieków
 - C. Zaopatrzenie w gaz
 - D. Odpady stałe
 - E. Energetyka
 - F. Telekomunikacja
 7. Charakterystyka uwarunkowań wynikających z jakości życia mieszkańców
 8. Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych.
 9. Zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia (dotyczy zmiany C, B, F)
 10. Występowanie obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych (dotyczy zmiany C, B, F)
 11. Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych (dotyczy zmiany C, B, F)
- V. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
- Wprowadzenie
1. Mieszkalnictwo
 - 1.1. Tereny mieszkalnictwa niskiego
 - 1.2. Przeznaczenie terenów
 2. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz przeznaczeniu terenów – zmiany z 28 lutego 2011 r.
 3. Usługi
 - 2.1. Tereny usług publicznych i zaplecza technicznego gminy (oznaczenie UP kolor jasno czerwony)
 4. Infrastruktura komunalna
 5. Przemysł
 6. Rolnictwo
 - 5.1. Rolnicza przestrzeń produkcyjna
 - 5.2. Leśnictwo
 6. Komunikacja
 - 6.1. Drogi krajowe
 - 6.1.1. Tereny dróg publicznych wariant drogi ekspresowej (oznaczenie KDS)
 - 6.2. Drogi wojewódzkie
 - 6.2.1. KDG – Tereny dróg publicznych głównych
 - 6.3. Drogi powiatowe
 - 6.4. Drogi gminne
 - 6.4.1. Przeznaczenie terenu. KD – Tereny komunikacji drogowej
 - 6.5. Drogi zakładowe
 - 6.6. Komunikacja kolejowa
 - 6.6.1.: Tereny bocznic kolejowej (oznaczenie KK kolor jasno szary)
 7. Infrastruktura techniczna
 - 7.1. Zaopatrzenie w wodę
 - 7.2. Odprowadzanie i unieszkodliwianie ścieków
 - 7.3. Zaopatrzenie w gaz
 - 7.4. Odpady stałe
 - 7.5. Zaopatrzenie w energię elektryczną
 - 7.5.1. Infrastruktura techniczna. Kierunki zmian w infrastrukturze technicznej.
 - 7.6. Telekomunikacja
 - 7.7. Elektrownie wiatrowe

I. CZĘŚĆ WSTĘPNA

1. Cel i zadania studium

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, zwane dalej **Studium**, jest nowym rodzajem opracowania wprowadzonym do systemu planowania w Polsce ustawą z dnia 7 lipca 1994 roku o zagospodarowaniu przestrzennym.

W ustawie tej zawarty jest obowiązek uchwalania studium przed utratą mocy aktualnie obowiązujących planów zagospodarowania przestrzennego, tj. przed końcem 2001 roku.

Z uwagi na podstawowe znaczenie tego dokumentu dla zarządzania gospodarką przestrzenną w gminie, ważny jest udział samorządów w jego opracowaniu.

Wymaga to od jednostek planistycznych, jak i od administracji, przygotowania organizacyjnego, uściślenia podstawowych zadań jakie ma spełniać studium.

Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym daje większy zakres swobody w ustaleniu sposobu i formy opracowania studium niż to ma miejsce w przypadku planów zagospodarowania przestrzennego. Tworzy to duże pole do formułowania zakresu i formy opracowania, a także eksperymentów i prób warsztatowych.

Niniejsze opracowanie jest jedynym obligatoryjnym dokumentem planistycznym, które Zarząd Gminy winien sporządzić dla całego administracyjnego obszaru gminy. Zakres rzeczowy studium odpowiada zapisom art. 6 ustawy z 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity w Dz. U. z 1999 r., Nr 15, poz. 139 z późniejszymi zmianami).

Po przejściu wymaganej procedury formalno-prawnej studium podlega uchwaleniu przez Radę Gminy, po czym staje się aktem kierownictwa wewnętrznego - podstawowym dokumentem dla Zarządu i Rady Gminy w zakresie polityki przestrzennej i strategii rozwoju gminy nie tylko w sferze zagospodarowania przestrzennego, ale także w sferze społeczno-gospodarczej i ekologicznej. Studium nie jest jednak podstawą do wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu - rolę tę może spełnić wyłącznie plan miejscowy, opracowany z przestrzeganiem zasady zgodności z uchwalonym studium.

Głównym zadaniem studium jest określenie celów i kierunków polityki przestrzennej dla zapewnienia gminie warunków rozwoju zgodnych z istniejącymi uwarunkowaniami, tendencjami rozwojowymi oraz ustaleniami wynikającymi z ponadlokalnych (ponadgminnych) celów i kierunków polityki przestrzennej. Ważnym celem jest sprecyzowanie dla Zarządu Gminy zadań, niezbędnych do planowania pracy Rady Gminy i Urzędu Gminy w zakresie przedsięwzięć programowych, planistycznych i projektowych oraz formułowania budżetów gminnych na poszczególne lata a także, ewentualnie do prowadzenia negocjacji z wojewodą w sprawach związanych z gospodarką przestrzenną.

Cele szczegółowe studium to:

- określenie wartości środowiska przyrodniczego i zagrożeń środowiskowych oraz obszarów objętych lub wskazanych do objęcia ochroną na podstawie przepisów szczególnych,
- określenie obszarów rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w tym wyłączonych z zabudowy, określenie kierunków rozwoju rolnictwa i otoczenia rolnictwa,
- racjonalne kształtowanie układu osadniczego gminy przez określenie obszarów zabudowanych i przeznaczonych pod nową zabudowę oraz, w miarę potrzeb, wymagających przekształceń bądź rehabilitację zabudowy istniejącej,
- polepszenie warunków życia ludności, w tym: wskazanie terenów pod zabudowę mieszkaniową, poprawę warunków obsługi w systemy infrastruktury technicznej i komunikacji,
- określenie terenów, dla których sporządzanie planów miejscowych jest obowiązkowe,
- określenie terenów przewidzianych do realizacji ponadlokalnych celów publicznych,
- sformułowanie zasad polityki przestrzennej w odniesieniu do gospodarki gruntami.

2. Studium jako element krajowego systemu planowania

Charakter studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy wymusza potrzebę współdziałania ze studium zagospodarowania przestrzennego województwa.

Ze strony studium województwa samorząd oczekuje informacji określających zewnętrzne uwarunkowania rozwoju gminy. Uwarunkowania te mogą mieć decydujące znaczenie dla rozwoju, szczególnie gdy dotyczą inwestycji ponadlokalnych.

Powiązanie studium gminy z całym systemem planowania ma miejsce także w przypadku występowania obszarów objętych ochroną lub przewidzianych do takiej ochrony.

3. Studium jako element lokalnego systemu planowania

Osiągnięcie efektów w sferze społeczno-gospodarczej uzależnione jest od dobrego rozpoznania przestrzeni, jej specyfiki, wartości, uwarunkowań, barier oraz instrumentów, jakie gmina ma do dyspozycji w sferze gospodarki przestrzennej.

Mając na uwadze, że samorząd gminy ma największą samodzielność w sferze gospodarki przestrzennej - należy więc dla celów społeczno-gospodarczych maksymalnie wykorzystywać instrumenty gospodarki przestrzennej.

Studium zawiera w swej treści zasadniczą część strategii rozwoju gminy. Studium stanowi bazę wyjściową do formułowania programów inwestycji i przedsięwzięć publicznych, programów gospodarki gruntami, programów aktywizacji ekonomicznej, programu promocji gminy, itp.

Studium jest podstawą do opracowań aktów o charakterze regulacyjnym, takich jak miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego i decyzje administracyjne, które służą bezpośrednio realizacji celów rozwoju i zadań określonych w studium.

4. Zadania studium

Studium jest jedynym dokumentem planistycznym sporządzonym dla obszaru całej gminy, jest więc najważniejszym dokumentem określającym kierunki polityki przestrzennej w gminie.

Przedmiotem studium jest:

- rozpoznanie stanu zagospodarowania przestrzennego - czyli diagnoza aktualnej sytuacji gminy i uwarunkowań jej rozwoju,
- określenie kierunku rozwoju przestrzennego i zasad polityki przestrzennej w gminie,
- stworzenie podstaw do koordynacji planów miejscowych i decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, wydawanych bez planu,
- promocja rozwoju gminy.
- Istnieje szereg warunków, jakie muszą być spełnione, aby opracowane studium odpowiadało wymogom.

Ważniejsze z nich to:

- wola polityczna władz samorządowych do sporządzania dokumentu ukazującego koncepcję rozwoju przestrzennego gminy i sposoby jej realizacji,
- dostępny zasób informacji o gminie jej zewnętrznym otoczeniu, po-zwalający na wiarygodne określenie uwarunkowań rozwoju,
- lokalny system planowania rozwoju gminy, umożliwiający przeniesienie treści studium do opracowań o charakterze operacyjnym (programy) i regulacyjnym (plany miejscowe).

5. Źródła informacji

Zasadniczym warunkiem mającym istotny wpływ na sformułowanie prawidłowej diagnozy gospodarki przestrzennej w gminie jest dostępność i jakość informacji.

Podstawowymi źródłami informacji były:

- informacje zawarte w dokumentacji planistycznej, tj. w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w studium dotyczącym zagospodarowania przestrzennego województwa legnickiego (Wojewódzka Pracownia Urbanistyczna, Legnica 1997 r.),
- inwentaryzacja bezpośrednia obszaru gminy wykonana przez zespół autorski w okresie luty - maj 1999 r.
- inwentaryzacja pośrednia, tj. informacje uzyskane od użytkowników i zarządców komunalnych obiektów i urządzeń sieciowych,
- informacje uzyskane w jednostkach administracji państwowej i gospodarczej,
- opracowania problemowe dotyczące byłego województwa legnickiego,
- wydawnictwa statystyczne Urzędu Statystycznego w Legnicy,
- wytyczne i wnioski zgłaszane w trakcie opracowania studium.

6. Podstawa planowania przestrzennego w Polsce

Planowanie przestrzenne na terytorium Polski reguluje Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r., o zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 89, poz. 415) z licznymi zmianami zawartymi w Dz. U. z 1996 r. Nr 106, poz. 496; Dz. U. z 1997 r. Nr 111, poz. 726, Nr 133, poz. 885). Rozdział 1 niniejszej Ustawy w przepisach ogólnych stanowi:

Art. 1. 1. Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym, zwana dalej „ustawą”, określa zakres oraz sposoby postępowania w sprawach przeznaczenia terenów na określone cele i ustalenia zasad ich zagospodarowania przyjmując rozwój zrównoważony jako podstawę tych działań, a także określa zasady i tryb rozwiązywania konfliktów między interesami obywateli, wspólnot samorządowych i państwa w tych sprawach.

2. W zagospodarowaniu przestrzennym uwzględnia się zwłaszcza:

- 1) wymagania ład przestrzennego, urbanistyki i architektury,*
- 2) walory architektoniczne i krajobrazowe,*
- 3) wymagania ochrony środowiska przyrodniczego, zdrowia oraz bezpieczeństwa ludzi i mienia, a także wymagania osób niepełnosprawnych,*
- 4) wymagania ochrony dziedzictwa kulturowego i dóbr kultury,*
- 5) walory ekonomiczne przestrzeni i prawo własności,*
- 6) potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa.*

7. Podstawa prawna Studium gminy

Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym, która weszła w życie 1 stycznia 1995 r., nakazuje wykonanie dla każdej gminy na terenie Polski Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

Treść powyższej Ustawy, wraz z licznymi zmianami, dotycząca Studium brzmi jak następuje:

Rozdział 2 Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego

Art. 6.1. W celu określenia polityki przestrzennej gminy, rada gminy podejmuje uchwałę o przystąpieniu do sporządzania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, zwanego dalej „studium”.

2. Zarząd gminy sporządza studium uwzględniając uwarunkowania, cele i kierunki polityki przestrzennej państwa na obszarze województwa.

3. Zarząd gminy przedkłada studium do zaopiniowania organom, o których mowa w art. 18 ust. 2 pkt. 4. Nienadesłanie opinii w terminie 21 dni od dnia udostępnienia studium, uważa się za brak uwag.
4. W studium uwzględnia się uwarunkowania wynikające, w szczególności z:
 - 1) dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu,
 - 2) występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów szczególnych,
 - 3) stanu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego i kulturowego, w tym stanu rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
 - 4) prawa własności gruntów,
 - 5) jakości życia mieszkańców,
 - 6) zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych,
5. W studium określa się, w szczególności:
 - 1) obszary objęte lub wskazane do objęcia ochroną na podstawie przepisów szczególnych,
 - 2) lokalne wartości zasobów środowiska przyrodniczego i zagrożenia środowiskowe,
 - 3) obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w tym wyłączone z zabudowy,
 - 4) obszary zabudowane, ze wskazaniem, w miarę potrzeby, terenów wymagających przekształceń lub rehabilitacji,
 - 5) obszary, które mogą być przeznaczone pod zabudowę, ze wskazaniem, w miarę potrzeby, obszarów przewidzianych do zorganizowanej działalności inwestycyjnej,
 - 5a) obszary, które mogą być przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową wynikającą z potrzeby zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej,
 - 6) kierunki rozwoju komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym obszary na których będą stosowane indywidualne i grupowe systemy oczyszczania ścieków, a także tereny niezbędne do wytyczania ścieżek rowerowych,
 - 7) obszary, dla których sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe na podstawie przepisów szczególnych lub ze względu na istniejące uwarunkowania,
 - 8) obszary przewidywane do realizacji zadań i programów wynikających z polityki, o której mowa w ust. 2.
6. Studium uchwała rada gminy
7. Studium nie jest przepisem gminnym i nie stanowi podstawy do wydania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Studium gminy jest materiałem pomocniczym w procesie opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, a także planów obszarów specjalnych (plany ochrony, plany funkcjonalne terenu górniczego, które należy wykonać w związku z utratą ważności planów uchwalonych przed 1 stycznia 1995 r.

Szczegółowe wskazania zawiera Rozdział 7 Ustawy:

- Art. 67. 1. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego, obowiązujące w dniu wejścia w życie ustawy, tracą moc po upływie 5 lat od dnia jej wejścia w życie, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. Przepisu ust. 2 nie stosuje się do terenów objętych zmianami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, dokonanymi na zasadach określonych w ustawie.
3. Przed utratą mocy planów, o której mowa w ust. 1, rada gminy jest obowiązana do uchwalenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.
- Art. 68. 1. Przepisów Rozdziału 3 nie stosuje się do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obowiązujących przed dniem wejścia w życie ustawy.

8. Podstawy prawne opracowania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Męcinka

- Uchwała Nr XLII/328/98 Rady Gminy Męcinka z dnia 10 czerwca 1998 r. w sprawie przystąpienia do sporządzania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Męcinka,
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity Dz. U. Nr 15, poz. 139 z dnia 25 lutego 1999 r.),
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (Dz. U. Nr 89 poz. 414 z dnia 25 sierpnia 1994 r. z późniejszymi zmianami),
- Ustawa z dnia 31 stycznia 1980 r. o ochronie i kształtowaniu środowiska (Dz. U. Nr 49, poz. 196 z dnia 15 kwietnia 1994 r. z późniejszymi zmianami),
- Rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 9 marca 1995 r. w sprawie określenia wymagań, jakim powinna odpowiadać prognoza skutków wpływu ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na środowisko przyrodnicze (Dz. U. Nr 29, poz. 150),
- Rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 12 lutego 1990 r. w sprawie ochrony powietrza przed zanieczyszczeniami (Dz. U. Nr 15, poz. 92 z dnia 14 marca 1990 r.),
- Ustawa z dnia 16 października 1991 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 114, poz. 492 z dnia 12 grudnia 1991 r. z późniejszymi zmianami),
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. Nr 16, poz. 78 z 1 997 r z późniejszymi zmianami),
- Ustawa z dnia 15 lutego 1962 r. o ochronie dóbr kultury i muzeach (Dz. U. Nr 10, poz. 48 z 1962 r. z późniejszymi zmianami),
- Ustawa z dnia 24 października 1974 r. - Prawo wodne (Dz. U. Nr 38, poz. 230 z 1974 r. z późniejszymi zmianami),

- Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. - Prawo górnicze i geologiczne (Dz. U. Nr 27, poz. 96 z dnia 1 marca 1994 r. z późniejszymi zmianami),
- Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. Nr 14, poz. 60 z 1985 r. z późniejszymi zmianami, Nr 72, poz. 838 z 2000 r.),
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. Nr 13, poz. 74 z 1996 r. - tekst jednolity),
- Rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 43, poz. 430 z 14 maja 1999 r.),
- Rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska Zasobów Naturalnych i Leśnictwa (Dz. U. Nr 93, poz. 589 z 1998 r.).

9. Podstawowe materiały wejściowe

- Studium zagospodarowania przestrzennego województwa legnickiego, Wojewódzka Pracownia Urbanistyczna w Legnicy, grudzień 1997 r.,
- Strategia rozwoju województwa legnickiego, Wojewoda Legnicki, 1997 r.,
- Plan zagospodarowania przestrzennego gminy Męcinka, zatwierdzony Uchwałą Nr VIII/33/89 Gminnej Rady Narodowej w Męcince z dnia 21 grudnia 1989 r. (Dz. Urz. Województwa Legnickiego Nr 2, poz. 16 z dnia 31 stycznia 1990 r.), Biuro Projektów Zagospodarowania Przestrzennego „Agloprojekt” w Legnicy,
- Zmiany w planie zagospodarowania przestrzennego gminy Męcinka, zatwierdzone Uchwałą Nr XXIV/1 1 1/92 Rady Gminy Męcinka z dnia 15 czerwca 1997 r. (Dz. Urz. Województwa Legnickiego Nr 24, poz. 127 z dnia 6 listopada 1992 r.),
- Zmiany w planie zagospodarowania przestrzennego gminy Męcinka, zatwierdzone Uchwałą Nr XXVIII/121/92 Rady Gminy Męcinka z dnia 7 października 1992 r. (Dz. Urz. Województwa Legnickiego Nr 24, poz. 127 z dnia 6 listopada 1992 r.),
- Zmiany w planie zagospodarowania przestrzennego gminy Męcinka, zatwierdzone Uchwałą Nr XXIII/138-198/96 Rady Gminy Męcinka z dnia 18 czerwca 1996 r. (Dz. Urz. Województwa Legnickiego Nr 36, poz. 305-365),
- Zmiany w planie zagospodarowania przestrzennego gminy Męcinka, zatwierdzone Uchwałą Nr XXIX/233-245/97 Rady Gminy Męcinka z dnia 25 marca 1997 r. (Dz. Urz. Województwa Legnickiego Nr 7, poz. 60-71 z dnia 21 kwietnia 1997 r.),
- Zmiany w planie zagospodarowania przestrzennego gminy Męcinka, zatwierdzone Uchwałą Nr XXVIII/164-175/99 Rady Gminy Męcinka z dnia 28 czerwca 1999 r. (Dz. Urz. Województwa Dolnośląskiego Nr 50, poz. 765-773 i Nr 52 poz. 799-802 z 2000 r.),
- Plan miejscowy zagospodarowania przestrzennego terenu górniczego Jawor-Męcinka I, zatwierdzone Uchwałą Nr XXVIII/! 76/99 Rady Gminy Męcinka z dnia 28 czerwca 1999 r. (Dz. Urz. Województwa Dolnośląskiego Nr 50, poz. 773 z 2000 r.),
- Program zwiększenia lesistości i zadrzewień województwa legnickiego, Wojewódzkie Biuro Geodezji i Terenów Rolnych w Legnicy, listopad 1997 r.,
- Roczniki statystyczne województwa legnickiego 1995-1997 r., Urząd Statystyczny w Legnicy,
- Plan ochrony Parku Krajobrazowego „Chełmy”, BPZP „Agloprojekt”, Legnica 1995 r., (Dz. Urz. Województwa Legnickiego Nr 36, poz. 455 z dnia 12 grudnia 1997 r.).

10. Materiały kartograficzne

W studium gminy wykorzystano:

- Zbiór map ewidencji gruntów w skali 1:5 000 (14 obrębów),
- Komplet map topograficznych w skali 1:10 000 wykonanych w Państwowym Układzie Współrzędnych 1965,
- Niemiecką mapę topograficzną 1:25 000 (Messtischblatt) sprzed 1940 r.

II. WPROWADZENIE

Niniejsze opracowanie jest jedynym obligatoryjnym dokumentem planistycznym, które Zarząd Gminy jest zobowiązany wykonać dla całego obszaru gminy. Studium nie jest jednak podstawą do wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu - rolę tę spełnia wyłącznie plan miejscowy, który jest aktem prawa miejscowego, sporządzonym zgodnie z wytycznymi ze studium.

Głównymi celami studium są:

- określenie celów i kierunków polityki przestrzennej dla zapewnienia gminie warunków rozwoju, zgodnych z istniejącymi uwarunkowaniami, tendencjami rozwojowymi oraz ustaleniami wynikającymi z ponadlokalnych celów i kierunków polityki przestrzennej,
- sprecyzowanie dla Zarządu Gminy zadań niezbędnych do planowania przedsięwzięć programowych, planistycznych i projektowych oraz do formułowania budżetów gminnych oraz do prowadzenia negocjacji z wojewodą w sprawach związanych z gospodarką przestrzenną.

Cele szczegółowe studium to:

- określenie wartości środowiska przyrodniczego i zagrożeń środowiskowych oraz obszarów objętych lub wskazanych do objęcia ochroną na podstawie przepisów szczególnych,
- określenie obszarów rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w tym wyłączonej z zabudowy, określenie kierunków rozwoju rolnictwa i otoczenia rolnictwa,
- racjonalne kształtowanie układu osadniczego gminy przez określenie obszarów zabudowanych i przeznaczonych pod nową zabudowę oraz, w miarę potrzeb, wymagających przekształceń bądź rehabilitacji zabudowy istniejącej,
- polepszenie warunków życia ludności, w tym: wskazanie terenów pod zabudowę mieszkaniową, poprawę warunków obsługi w systemy infrastruktury technicznej i komunikacji,
- określenie terenów, dla których sporządzanie planów miejscowych jest obowiązkowe,
- określenie obszarów przewidzianych do realizacji ponadlokalnych celów publicznych
- sformułowanie zasad polityki przestrzennej w odniesieniu do gospodarki gruntami.

Cele rozwoju gminy cele te zostały zapisane w opracowanym i zaakceptowanym w roku 1997 przez władze ówczesnego województwa legnickiego opracowaniu pt. „Strategia rozwoju województwa legnickiego”. W dokumencie tym sprecyzowano również cele rozwoju dla poszczególnych części województwa, zwanych w tym opracowaniu subregionami, a stanowiących w rzeczywistości załączki obecnych powiatów. W odniesieniu do gminy Męcinka mają zastosowanie niektóre elementy strategii, nakreślonej dla subregionu jaworskiego. Przedstawiono je w poniższej tabeli:

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA LEGNICKIEGO.

SUBREGION JAWORSKI

(wyciąg odnoszący się do gminy Męcinka)

Lp.	Poła strategiczne	Cele rozwoju	Kierunki działania
1	2	3	4
1.	Przedsiębiorczość i rozwój gospodarczy	Cele długoterminowe 1. Gospodarstwa agroturystyczne głównie w rejonie Parku Krajobrazowego „Chełmy” 2. Silne ekonomicznie gospodarstwa rolne i firmy przetwórstwa rolno-spożywczego	1. Kształcenie agroturystyczne rolników i uruchomienie systemu zachęt 2. KREOWANIE NOWYCH INSTYTUCJI W SFERZE USŁUG AGROTURY-STYCZNYCH I OBROTU PRODUKTAMI ROLNYMI
2.	Zasoby ludzkie i rozwój społeczny	Cele długoterminowe 1. Atrakcyjna baza tury- styczno- rekreacyjna	1. Budowa infrastruktury turystyczno- rekreacyjnej
3.	Infrastruktura techniczna	Cele długoterminowe 1. Podwyższony standard techniczny sieci dróg lokalnych 2. Pełna ochrona zlewni rzeki Nysy Szalonej	1. Remont i modernizacja dróg lokalnych 2. Budowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na obszarach wiejskich
4.	Odnowa i ochrona środowiska	Cele długoterminowe 1. Sieć średniej retencji dla potrzeb rolnictwa	1. Racjonalizacja gospodarki wodnej subregionu
5.	Promocja gospodarcza, turystyczna i kulturalna	Cele długoterminowe 1. Zwiększony napływ turystów i inwestorów	1. Profesjonalna promocja gminy

1. Podstawy opracowania i zawartość dokumentu zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Męcinka podlegającego uchwaleniu.

Podstawą podjęcia prac nad zmianą studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego dla wybranych terenów Gminy Męcinka była uchwała Nr XXIII/142/08 Rady Gminy Męcinka z dnia 28 października 2008 r. o przystąpieniu do sporządzania zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Męcinka – elektrownie wiatrowe II i wnioski gminy.

Opracowanie wprowadza uzupełniające ustalenia do opisu studium oraz rysunku w skali 1:10 000 „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Męcinka”, uchwalonego uchwałą Nr XXXIX/236/2001 Rady Gminy Męcinka z dnia 2 lipca 2001 r. zmienionego uchwałą Nr XVII/111/08 z dnia 21 kwietnia 2008 r.

Opracowanie obejmuje:

- **wyłącznie tekst wprowadzonych zmian** „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Męcinka”,
- **rysunek zmiany** wprowadzony na mapie topograficznej w skali 1:10.000 pomniejszonej do skali 1:20 000 ukazujących zmiany w strukturze przestrzennej w skali 1:10 000 – „Kierunki rozwoju przestrzennego gminy Męcinki”.

Zakres zmienionej treści opracowania został dostosowany do przedmiotu zmian i stanowi realizację wymogów §8 ust.1 i 2 rozp. Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004 r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. z 2004 r. Nr 118,poz.1233).

Zmiana studium obejmuje następujące zagadnienia:

1. wprowadzenie zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów – wynikających z następujących dokumentów:
 - wniosku EKO-PLAN Sp. jawna 80-890 Gdańsk ul. Heweliusza 11 do Wójta Gminy Męcinka o ujęcie w studium możliwości lokalizacji ferm wiatrowych na wyznaczonych terenach w obszarze wsi Małuszów i Przybyłowice,
 - wniosku Gminy Męcinka o zmianę struktury terenów otwartych i wprowadzenie lokalizacji terenu usług sportu i oświaty UO, US w obrębie Małuszów,
 - wniosku Janusza Hołyńskiego zam. Małuszów 18, 59-424 Męcinka o zmianę struktury terenów otwartych i przeznaczenie ich pod funkcje osiedleńcze – zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna MN w obrębie Małuszów,
 - wniosku Artura Antkiewicza zam. Mąkolice 8a, 59-241 Legnickie Pole o zmianę struktury terenów otwartych i lokalizacji funkcji przemysłowej P w obrębie Przybyłowice,
 - wniosku Dariusza Tobolewskiego zam. Przybyłowice 15, 59-424 Męcinka zmianę struktury terenów otwartych i przeznaczenie ich pod funkcje osiedleńcze – zabudowa mieszkaniowa MN we wsi Przybyłowice,
2. wprowadzenie zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów – wynikających z wniosków złożonych przez instytucje opiniujące i uzgadniające zgodnie z postanowieniem Wójta Gminy Męcinka.
3. określenia kierunków rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej wynikających z wniosków złożonych przez instytucje opiniujące i uzgadniające zgodnie z postanowieniami Wójta Gminy Męcinka.

2. Materiały wyjściowe.

Opracowanie poprzedzone zostało rozpoznaniem istniejącego stanu zagospodarowania gminy w zakresie wynikającym z wymogów prawnych oraz metodyki i problematyki właściwej dla zmiany studium.

Zgodnie z art.15 ust.1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2003 r. 80, poz.717 z późn. zmianami) wójt gminy sporządza projekt planu miejscowego zgodnie z zapisami studium oraz przepisami odrębnymi.

Uzyskano równocześnie wnioski od instytucji związanych merytorycznie z poszczególnymi zagadnieniami oraz ich opracowania branżowe (projekty, plany, programy).

„Plan zagospodarowania przestrzennego województwa dolnośląskiego” uchwalony przez Sejmik Województwa Dolnośląskiego uchwałą Nr XLVIII/873/2002 z dnia 30 sierpnia 2002 r.

„Program małej retencji wodnej w województwie dolnośląskim” Dolnośląski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych Wrocław 12.10.2006 r. Sejmik Województwa Dolnośląskiego.

„Ochrona różnorodności biologicznej Polski Krajowa Strategia i Plan Działań” Narodowa Fundacja Ochrony Środowiska – kwiecień 1998 r.

„Programu Ochrony Środowiska i Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Męcinka” uchwalony uchwałą Nr XXIV/99/04 Rady Gminy Męcinka z dnia 30 września 2004 r.

„Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Męcinka na lata 2004-2013” uchwalony uchwałą Nr XXVI/109/04 Rady Gminy Męcinka z dnia 16 listopada 2004 r.

„Planu Urzędzeniowo-Rolnego Gminy Męcinka” uchwalony uchwałą Nr XXIX/122/05 Rady Gminy Męcinka z dnia 28 lutego 2005 roku.

3. Farmy wiatrowe - informacje.

Człowiek od zarania dziejów, aż do połowy XVIII wieku wykorzystywał dla swoich potrzeb naturalne, **odnawialne źródła energii**. Jednakże wraz z rozwojem technik pozyskiwania na skalę przemysłową kopalin energetycznych odnawialne źródła energii popadać zaczęły w niełaskę. Dopiero pod koniec lat 70. wobec wzrastających zagrożeń środowiska (spowodowanych między innymi dużą ilością zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza przy produkcji energii ze źródeł konwencjonalnych), a także realnego zagrożenia wyczerpaniem się surowców energetycznych zaczęto dostrzegać potrzebę powrotu do wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

Ponieważ wykorzystanie odnawialnych źródeł energii jest jednym z elementów realizacji **konstytucyjnej zasady zrównoważonego rozwoju**, a także dlatego, że przeciwstawiane jest energii konwencjonalnej, kojarzy się często z technologiami nie wpływającym negatywnie na środowisko. Niewątpliwie, pozyskując energię z wiatru, wody i słońca nie uszczupla się tychże zasobów naturalnych, nie jest to jednak równoznaczne z brakiem negatywnych skutków tych inwestycji.

Należy podkreślić, że nie ma technologii, która nie pozostawia śladów w środowisku i że zawsze ślady te są dla przyrody bolesne. Nie oznacza to jednak, że mamy zrezygnować z podejmowania działań na rzecz rozwoju energetyki odnawialnej, a jedynie to, że powinniśmy dążyć do tego, aby szkody nimi wywołane były jak najmniejsze przy zapewnionym dostępie do wystarczającej ilości energii przyszłych pokoleń. Konieczne jest postępowanie bardzo umiejętne, rozważne, poparte rzetelną wiedzą.

W Polsce zasoby energii wiatrowej dostępne są w najbardziej efektywnym wymiarze na wybrzeżu i pogórzu tu bowiem występują najsilniejsze wiatry. Niesie to niebezpieczeństwo kumulowania lokalizacji siłowni wiatrowych w tych właśnie obszarach, co nie pozostanie bez istotnego wpływu na ich środowisko przyrodnicze. Jeżeli dodamy do tego fakt, że ten sposób pozyskiwania energii uznawany jest za proekologiczny i tym samym akceptowany społecznie, jest niemal pewne, że większość inwestycji wiatrakowych tam właśnie powstanie.

Skutki powstawania farm wiatrakowych:

- **istotna zmiana się krajobrazu**, bowiem wiatrak jest dominantem w krajobrazie budowle osiągają wysokość nawet do 150 metrów, a większość farm wiatrowych składa się przynajmniej z kilku do kilkudziesięciu obiektów, jednocześnie przy braku kompleksowej polityki przestrzennej gmin, województw i kraju, farmy takie mogą powstawać obok siebie;
- **zmiany przelotu ptaków**;
- **generowanie ponadnormatywnego hałasu** (dopiero 500 m od wiatraka ilość decybeli jest zgodna z dopuszczalną normą 40.)
- **efekt tzw. światłocienia** (migające pomiędzy obracającymi się śmigłami słońce) spowodowany przez obracające się turbiny - czynniki negatywnie wpływające na psychikę człowieka.

W celu zminimalizowania negatywnych czynników, przed decyzją dotyczącą lokalizacji fermy, należy wykonać kompleksową analizę regionu ze względu na uwarunkowania:

- **prawne**
- **przyrodnicze**
- **krajobrazowe**
- **geologiczne**
- **archeologiczne**
- **ekonomiczne**
- **społeczne**

Plusem wiatraków jest ich krótka żywotność technologiczna (ok. 20 lat).

III. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA OPRACOWANIA

1. Przebieg i zakres prac projektowych nad Studium

Uchwała Rady Gminy w Męcince zobowiązała Zarząd Gminy do przystąpienia do sporządzania Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Na podstawie umowy Nr DE-340/21/98 z dnia 4 grudnia 1998 r. zespół projektowy Biura Projektów Zagospodarowania Przestrzennego „Agloprojekt” w Legnicy podjął się opracowania Studium. Prace nad Studium przebiegały w trzech fazach:

Faza I Wykonanie inwentaryzacji urbanistycznej oraz uzyskanie wniosków do Studium od organów administracji będących zobowiązanymi Ustawą o zagospodarowaniu przestrzennym do współpracy

W ramach inwentaryzacji urbanistycznej:

wykonano inwentaryzację urbanistyczną w terenie

przeprowadzono rozmowy z sołtysami wsi i rozmowy okazjonalne z mieszkańcami

przeprowadzono narady robocze z Zarząd Gminy

Ponadto wystąpiono do zainteresowanych organów o wnioski do Studium, wysłano 23 zawiadomienia – otrzymano 10 odpowiedzi

Faza II Wykonanie Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy

Podstawowe elementy Studium zawarte zostały na mapie sytuacyjno-wysokościowej w skali 1:10 000

Faza III Przedstawienie projektu Studium do zaopiniowania organom określonym w art. 6 ust. 3 Ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym. Dnia 11 września 2010 r. wystąpiono o zaopiniowanie Studium do organów wymienionych w Ustawie. W związku z uwagami zgłoszonymi w trybie opiniowania, do opracowania wprowadzono szereg uwag i uzupełnień a zespół autorski ustosunkował się do nich (patrz załączniki formalno-prawne). Prace nad Studium kończy uchwalenie Studium przez Radę Gminy.

2. Wnioski do Studium

Pisma o przystąpieniu do opracowania Studium gminy Męcinka wysłano - zgodnie z ustawą o planowaniu przestrzennym - do organów właściwych do uzgadniania planów oraz innych jednostek i instytucji.

Studium gminy winno uwzględniać sąsiedztwo innych gmin oraz połączenia tranzytowe, zarówno komunikacyjne jak i infrastrukturalne, a także korytarze ekologiczne i wszystkie inne obiekty i urządzenia, dotyczące zespołu gmin i powiatów sąsiednich. Urząd gminy nie ma ani możliwości, ani prawa zajmować się problemami zagospodarowania przestrzennego sąsiednich gmin, ma natomiast prawo domagać się dostarczenia odpowiednich informacji przez Urząd Wojewody Legnickiego obecnie Dolnośląskiego (pismo z dnia 28 grudnia 1998 r.)

W latach 1991-1997 na zlecenie Urzędu Wojewódzkiego w Legnicy zostało opracowane Studium zagospodarowania przestrzennego województwa legnickiego. Materiały ze Studium Województwa przesłane przez Urząd Wojewódzki w Legnicy zawierają tabelę, pod tytułem: „Zestawienie celów strategicznych i operacyjnych w ujęciu podmiotowym i terytorialnym”, która w odniesieniu do gminy Męcinka zawiera następujące cele:

- tworzenie gospodarstw agroturystycznych,
- kompleksowa modernizacja sieci dróg krajowych i wojewódzkich z uporządkowaniem klasyfikacji funkcjonalnej i wyposażeniem w infrastrukturę usługową,
- racjonalizacja wykorzystania eksploatowanych złóż i zasobów,
- modernizacja linii kolejowej,
- systemowa ochrona zlewni Kaczawy i Nysy Szalonej,
- doprowadzenie do osiągnięcia i utrzymania docelowych klas czystości wód powierzchniowych,
- ukierunkowanie gospodarki leśnej na cele ochronne i rekreacyjne,
- opracowanie projektu i utworzenie w regionie ekologicznego systemu obszarów chronionych (ESOCH),
- opracowanie modelowych rozwiązań dotyczących ochrony środowiska w otoczeniu obszarów o wysokich walorach przyrodniczych,
- utworzenie Parku Narodowego „Chełmy” na bazie Parku Krajobrazowego,
- rozwój bazy rekreacyjno-turystycznej.

3. Zakres realizacji Planu ogólnego gminy

Po upływie 12 lat od chwili zatwierdzenia planu ogólnego gminy (1989), jego zamierzenia zostały zrealizowane w niewielkim stopniu.

4. Forma i skala opracowania

Studium gminy składa się z opisu oraz części mapowej. Na część opisową składają się trzy części: uwarunkowania rozwoju i kierunki rozwoju przestrzennego oraz część trzecia zawierająca materiały dotyczące środowiska kulturowego oraz zbiór tabel. Ustalenia Studium przedstawiono na trzech mapach:

Rysunku - **Rysunek Studium** - mapa sytuacyjno-wysokościowa w skali 1:10 000 - kolorowa, zmniejszona do skali 1:20 000 dla celów opiniodawczych

Plansza: **Stan i kierunki uzbrojenia terenu** - mapa sytuacyjno- wysokościowa w skali 1:10 000 - kolorowa, zmniejszona do skali 1:20 000 dla celów opiniodawczych (odbitki czarno-białe).

Plansza **Uwarunkowania przyrodnicze i kulturowe** - mapa sytuacyjno-wysokościowa w skali 1:10 000 - kolorowa.

IV. UWARUNKOWANIA ROZWOJU

1. Podstawowe informacje o gminie

Gmina Męcinka położona jest w północno-zachodniej części powiatu jaworskiego, w województwie dolnośląskim. Graniczy z następującymi gminami: Złotoryja, Krotoszyce, Legnickie Pole, Mściwojów, Paszowice, Bolków i Świerzawa oraz miastem Jawor. Powierzchnia gminy wynosi 14 778 ha.

Ludność gminy liczyła w końcu 1999 roku 4 896 osób, zamieszkujących w 14 miejscowościach (obrubach wiejskich). Gmina Męcinka jest obszarem rolniczym i turystyczno-rekreacyjnym. Ze względu na znaczny areal lasów pewną rolę odgrywa też gospodarka leśna.

Główne szlaki komunikacyjne przebiegające przez terytorium gminy to droga krajowa nr 3, drogi wojewódzkie: nr 363 Jawor-Złotoryja- Bolesławiec i nr 365 Jawor-Świerzawa. Podstawę systemu komunikacyjnego gminy stanowią drogi powiatowe i gminne.

Przez teren gminy przebiega linia kolejowa (jednotorowa) relacji Legnica- Jaworzyna Śląska. Na trasie linii znajdują się dwa przystanki kolejowe pasażersko-towarowe: Przybyłowice i Brachów.

STRUKTURA UŻYTKOWANIA GRUNTÓW

Tabela 1.

Lp.	Wyszczególnienie	Powierzchnia (ha)		%
1	2	3	4	5
1.	Grunty rolne w tym: grunty orne sady łąki, pastwiska trwałe	8 550	6 787 49 1 714	57,9
2.	Lasy i zadrzewienia	4 778		32,4
3.	Wody otwarte	559		3,7
4.	Użytki kopalne	51		0,3
5.	Tereny komunikacji w tym: drogi koleje	451	424 27	3,0
6.	Tereny osiedlowe w tym: tereny zabudowane zielen	255	239 16	1,7
7.	Tereny inne oraz nieużytki	134		0,9
	Razem	14 778		100,0

Źródło informacji: GEOD-02, wg stanu na 31 stycznia 1999 r.

STRUKTURA WŁADANIA GRUNTÓW

Tabela 2.

L.p.	Forma własności	Powierzchnia (ha)		%
1	2	3	4	5
1.	Skarbu Państwa w tym: lasy państwowe Agencja Rolna Skarbu Państwa	7 881	4 468 2 266	53,4
2.	Komunalne	416		2,8
3.	Spółeczne	640		4,3
4.	Prywatne	5 643		38,2
4.	Komunikacji państwowej i gminnej	198		1,3
	Razem	14 778		100,0

Źródło informacji: GEOD-02, wg stanu 01.01.1999 r.

Gospodarka rolna i gospodarka leśna oraz wydobywanie surowców mineralnych to podstawowe funkcje gminy Męcinka.

Dodatkowa funkcja to funkcja rekreacyjno-turystyczna wynikająca z istnienia Parku Krajobrazowego i potencjalne możliwości rozwoju agroturystyki.

2. Charakterystyka warunków naturalnych

2.1. Budowa geologiczna

Gmina Męcinka położona jest na pograniczu dwóch dużych jednostek geologicznych: Sudetów i Bloku Przedsudeckiego. Wyraźną granicę między tymi jednostkami tworzy Sudecki Uskok Brzeźny, biegnący po linii Świebodzice – Chelmiec - Złotoryja. Uskok dzieli obszar gminy na dwie części; północno-wschodnią, stanowiącą część Niziny Śląsko-Lużyckiej - Przedgórze Sudeckie i południowo-zachodnią - fragment Pogórza Kaczawskiego.

W wymienionych jednostkach geologicznych najstarszymi skałami są kambryjskie wapienie krystaliczne. Z przeobrażenia podmorskich skał wulkanicznych powstały zieleńce i keratofity. Duży kompleks staropaleozoiczny tworzą łupki metamorficzne - fyllity oraz łupki ilaste i krzemionkowe. W wyniku działania ruchów górotwórczych powstały nowe zespoły skalne z żyłowymi złożami rud metali, barytu i fluorytu. Młodsze zespoły skalne pochodzą głównie z permu dolnego, są to m.in. piaskowce, zlepieńce i mułowce. W permie górnym utworzyły się natomiast osady wapieni, dolomitów, łupków marglistych okruszczonych i piaskowców, a w okresie kredy piaskowce, margle i zlepieńce. Wylewy lawy bazaltowej podczas trzeciorzędowych ruchów tektonicznych, utworzyły liczne formy pokryw i kominów wulkanicznych, jej stygnięcie i kurczenie powodowało powstanie słupowej oddzielności. Dwukrotne zlodowacenie, jakie miało miejsce w czwartorzędzie pozostawiło na tym obszarze warstwę piasków, żwirów, lessów i glin.

2.2. Rzeźba terenu

Na terenie gminy można wyróżnić dwie podstawowe jednostki morfologiczne odpowiadające jednostkom geologicznym: Równinę Jaworską i Pogórze Kaczawskie.

Pod względem rzeźby terenu część północno-wschodnia gminy, stanowiąca równinę Jaworską, to obszar płaski przecięty szeroką doliną Nysy Szalonej, wznoszący się mniej więcej do wysokości 240 m npm.

Część gminy w obrębie Pogórza Kaczawskiego posiada urozmaicone formy ukształtowania terenu; szereg dawnych stożków wulkanicznych, poprzedzielanych głębokimi wąwozami, ponad które sterczą wierzchołki wzgórz bazaltowych (najwyższe wzgórza twardzielowe: Mszana - 475 m npm, Jastrzębna - 468 m npm, Czartowska Skała - 463 m npm).

2.3. Klimat

Obszar gminy mieści się w zasięgu dwóch różniących się dość znacznie regionów klimatycznych, których granica przebiega wzdłuż Uskoku Sudeckiego.

Obszar na północno-wschód od uskoku zaliczany jest do regionu nadodrzańskiego, bardzo ciepłego i bogatego w opady (średnia roczna temperatura +8,0 - 8,7 °C, średnia roczna suma opadów 550 - 600 mm, długość okresu wegetacyjnego ponad 220 dni).

Pozostała część gminy leży w zasięgu regionu przed górskiego, chłodniejszego ale bogatszego w opady od poprzedniego (średnia roczna temperatura +7,5 - 7,8 °C, średnia roczna suma opadów 700 - 750 mm, długość okresu wegetacyjnego 213-217 dni).

Są to więc warunki szczególnie korzystne dla potrzeb rolnictwa, choć w terenach górskich surowsze niż na Równinie Jaworskiej. I tak w terenach podgórskich większa jest liczba dni z przymrozkami, dni zimowych, dni z mgłą, długość występowania pokrywy śnieżnej. Prędkości i kierunki wiatrów mniej więcej stałe (przewaga wiatrów zachodnich). Znaczna część Pogórza Kaczawskiego posiada bardzo dobre warunki nasłonecznienia.

Znaczna część terenu gminy w obrębie Pogórza pokryta jest lasami, które stwarzają doskonałe warunki akumulacji śniegu i znacznie opóźniają jego topnienie i odprowadzenie wody podczas podwyższonej temperatury.

2.4. Hydrologia

Gmina Męcinka leży w dorzeczu Kaczawy, w zlewni Nysy Szalonej. Górne odcinki rzek i potoków mają zmienne przepływy i na ogół duże spadki, co przy gwałtownych i długotrwałych opadach latem lub szybkim tajaniu śniegów wiosną stwarza groźbę powodzi. Seria takich powodzi spowodowała podjęcie zakrojonych na wielką skalę prac regulacyjnych.

Dla potrzeb zabezpieczenia przeciwpowodziowego Legnicy i doliny Kaczawy oraz celów komunalnych, powstał zbiornik „Słup” na Nysie Szalonej. Powierzchnia zbiornika - 490 ha (przy poziomie piętrzenia 177,60 m npm), maksymalna pojemność 38,6 mln m³.

Warunki zaopatrywania w wodę pitną są mało korzystne, 75% powierzchni gminy pozbawiona jest użytkowych wód podziemnych (obszar deficytowy), a pozostała część to obszar o niskich zasobach wodnych. Ze względu na ujęcia wód w Legnicy, Jaworze i gminie Złotoryja, prawie cała gmina znalazła się w strefie zewnętrznej ochrony pośredniej (około 80%) i wewnętrznej ochrony pośredniej (około 10%).

Niewielka powierzchnia gminy w jej północnej i północno-wschodniej części zajmuje strefa chronionych zasobów wód podziemnych (OWO). W tym obszarze należy stosować zasady rolnictwa ekologicznego.

2.5. Gleby

Na obszarze Równiny Jaworskiej występują gleby bielcowe, brunatne i mady rzeczne, wytworzone przeważnie z utworów czwartorzędowych. Część gminy leżąca między Nysą Szaloną a krawędzią Pogórza Kaczawskiego posiada gleby bielcowe i brunatne wytworzone z utworów pochodzenia wodnego i glin pylastych. W obrębie Pogórza Kaczawskiego występują gleby zaliczane do gleb górskich. Są to gleby brunatne i bielcowe wytworzone ze zwietrzelin skał starszego podłoża; gleby średnio żyzne choć trudne do uprawy.

Gleby w gminie Męcinka reprezentują bardzo wysoką wartość rolniczą. Na Równinie Jaworskiej mają wartość najwyższą, przeważają kompleksy: pszenno-bardzo dobry i pszenno-dobry. Na Pogórzu Kaczawskim występuje również przewaga kompleksu pszenno-dobrego lecz w mniejszym stopniu jak na Równinie Jaworskiej. W dolinach rzek występują użytki zielone bardzo dobre, dobre i średnie.

Wielkie znaczenie przyrodnicze i gospodarcze ma erozja gleb. Stopień zagrożenia erozyjnego jest różny i zależy w największym stopniu od spadków terenu.

Gleby chronione na podstawie ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych pokrywają ponad 95% powierzchni gminy.

2.6. Surowce mineralne

W gminie Męcinka występują złoża kilku surowców naturalnych.

Udokumentowanym i eksploatowanymi złożami są: złoża bazaltu: Jawor-Męcinka, „Winna Góra” i „Trupień”.

Pozostałe złoża nie są eksploatowane; są to tzw. złoża perspektywiczne. Dotyczy to złóż „Mszana - Obłoga”, „Sichów”, „Owczarek” i innych.

Prawie na całym obszarze gminy występują kruszywa naturalne – piaski i żwiry. Surowce te są wydobywane w kilku miejscach dla potrzeb lokalnych. O skali występowania kruszywa świadczą liczne nieczynne wyrobiska, zarośnięte lub zamienione w składowiska odpadów. Eksploatacja kruszywa odbywa się jedynie w Piotrowicach i Męcince.

2.7. Szata roślinna

Szata roślinna gminy Męcinka cechuje się bardzo znacznym stopniem lesistości, w stosunku do powierzchni całkowitej gminy. Dominują lasy, które zajmują 31,3 % powierzchni gminy.

Ogólnie należy stwierdzić, że gmina Męcinka charakteryzuje się dużą atrakcyjnością przyrodniczą (Park Krajobrazowy „Chełmy”).

2.8. Zagrożenia środowiska

Aktualnie występujące zagrożenia środowiska w gminie Męcinka mają na ogół lokalny charakter. Jedynym zagrożeniem, które może wystąpić na stosunkowo znacznym terenie są wylewy rzeki Nysy Szalonej. Tereny, którym może zagrozić powódź, są użytkowane na ogół jako użytki zielone, jednak w obszarze zalewowym występuje również sporadycznie zabudowa mieszkalno-gospodarcza.

Inne zagrożenia środowiska związane głównie z działalnością człowieka mają bardziej ograniczony charakter i wiążą się z ruchem samochodowym na głównych drogach, polem elektromagnetycznym - wzdłuż linii przesyłowych energii elektrycznej i możliwością wybuchu - wzdłuż gazociągów.

Ze względu na istnienie na terenie gminy Parku Krajobrazowego „Chełmy” zagrożenia dla tego terenu można sklasyfikować następująco:

- zanieczyszczenie atmosfery, którego źródła znajdują się jednak daleko poza terenem gminy,
- zanieczyszczenie powietrza, wód i gleby wynikające z działalności gospodarczej (intensywne rolnictwo, przemysł wydobywczy),
- intensywna gospodarka leśna.

Najpoważniejszych zagrożeń dla wartości przyrodniczych i kulturowych należy upatrywać w błędnie projektowanych i nieprawidłowo realizowanych inwestycjach, niskim poziomie cywilizacyjnym i moralnym ludności (zaśmiecanie lasów), w brakach w wychowaniu proekologicznym oraz braku gotowości do działań społecznych.

Rolą przestrzennych opracowań planistycznych jest zmniejszenie, zminimalizowanie lub zlikwidowanie zagrożeń. W niektórych wypadkach jest to możliwe do zrealizowania w całości lub w znacznym stopniu w stosunkowo krótkim czasie, w wielu jednak - proces minimalizacji zagrożeń może trwać latami i często wymaga decyzji wyższego rzędu.

Obszary objęte ochroną na podstawie przepisów szczególnych

Teren Parku Krajobrazowego „Chełmy” zajmuje 60,2% obszaru gminy. Dalsze 24,7% zajmuje otulina Parku.

3. Charakterystyka uwarunkowań kulturowych

3.1. System osadniczy

W skład systemu osadniczego gminy Męcinka wchodzi 14 wiejskich jednostek osiedleńczych. Podstawowym czynnikiem sprzyjającym osadnictwu były - w skali ogólnej - żyzne gleby, natomiast w skali szczegółowej - układ dróg i cieków, a w szczególności rzeka Nysa Szalona.

Na terenie gminy brak ośrodka miejskiego, najbliższe miasto to Jawor.

3.2. Zabytki i obiekty o walorach kulturowych

Na terenie gminy Męcinka znajduje się 34 obiektów i zespołów wpisanych do rejestru zabytków oraz 611 obiektów i zespołów, które Służby Ochrony Zabytków zakwalifikowały do grupy obiektów o walorach kulturowych.

Wśród zabytków dominują zespoły i obiekty pałacowo-dworskie (3 obiekty), i związane z nimi parki (5 obiektów). Pozostałe zabytki to cmentarze (5 obiektów) i kościoły (11 obiektów). Spośród obiektów pałacowo - dworskich w dobrym stanie technicznym nie jest żaden. Spośród zabytkowych kościołów, obiekty są w stanie dobrym lub średnim.

Wśród obiektów o walorach kulturowych dominują budynki mieszkalne, budynki gospodarcze i zespoły mieszkalno-gospodarcze.

3.3. Obiekty archeologiczne

W gminie Męcinka zewidencjonowano 112 stanowisk archeologicznych. Z tej liczby 14 stanowisk jest kwalifikowanych jako archiwalne (udokumentowane w okresie przedwojennym).

Na szczególną uwagę zasługuje zespół zabytkowy związany z Górczem. Na wierchołku w obrębie średniowiecznego grodziska wzniesiono kaplicę pielgrzymkową. Droga krzyżowa z zespołem kaplic stanowi, dzięki naturalnemu ukształtowaniu otoczenia jeden z najbardziej malowniczych przykładów drogi krzyżowej wpisanej w krajobraz.

Wymienione w wykazie i pokazane na mapie stanowiska archeologiczne podlegają ochronie jako dobra kultury, w związku z tym wszelkie prace ziemne w obrębie wymienionych stanowisk mogą być prowadzone po uzyskaniu zgody Wojewódzkiego Oddziału Służby Ochrony Zabytków we Wrocławiu, Oddział Zamiejscowy w Legnicy.

3.4. Zasady i kierunki rozwoju

Gmina jest dobrze rozpoznana pod względem świadectw kultury materialnej. Dla potrzeb Planu Ochrony Parku Krajobrazowego „Chełmy” Regionalny Ośrodek Studiów i Ochrony Środowiska we Wrocławiu opracował „Wytyczne konserwatorskie historii kultury materialnej” (1994 r.)

Najważniejszą sprawą jest piecza nad zabytkami i utrzymanie ich w dobrym stanie, co jest wymogiem prawa w odniesieniu do ich właścicieli.

Z ciekawszych zabytków budownictwa pałacowego w stanie nienaruszonym pozostał jedynie pałac w Muchowie. Z pozostałych pięciu po pałacu w Chełmcu nie ma śladu, zespół w Kondratowie jest trwałą ruiną, do ewentualnej odbudowy kwalifikuje się pałac w Sichowie, Piotrowicach i Małuszowie.

WYKAZ OBIEKTÓW ZABYTEKOWYCH

Lp.	Miejscowość	Obiekt	Właściciel	Nr rejestru	Data
1.	Chelmieć	Kościół filialny p.w. Św. Jana Chrzciciela	4	5	6
2.	Chelmieć	Park naturalistyczny	Parafia rzymsko-katolicka w Męcince	150/L	26.07.1961 r.
3.	Chelmieć	Grodzisko średniowieczne, st. 1	Urząd Gminy Męcinka	546/L	05.05.1980 r.
4.	Kondratów	Kościół filialny p.w. Św. Jerzego	Urząd Gminy Męcinka	244/91/65	22.01.1965 r.
5.	Kondratów	Zamek - ruina	Parafia rzymsko-katolicka w Pomocnem	133/L	16.12.1960 r.
6.	Kondratów	Ogród ozdobny	RSP Myślinów	1032/L	27.09.1960 r.
7.	Matuszów	Kościół parafialny p.w. Narodzenia Najświętszej Marii Panny	RSP Myślinów	663/L	17.12.1983 r.
8.	Matuszów	Kościół pomocniczy p.w. Św. Józefa Oblubieńca	Parafia rzymsko-katolicka w Maluszowie	154/L	27.07.1961 r.
9.	Matuszów	Plebania	Parafia rzymsko-katolicka w Maluszowie	800/L	28.12.1987 r.
10.	Matuszów	Pałac	Parafia rzymsko-katolicka w Maluszowie	279/L	06.06.1972 r.
11.	Matuszów	Park krajobrazowy	AWRSP we Wrocławiu	280/L	06.06.1972 r.
12.	Męcinka	Kościół parafialny p.w. Św. Andrzeja	AWRSP we Wrocławiu	545/L	07.05.1980 r.
13.	Mszana Góra koło Muchowa	Wieża widokowa	Parafia rzymsko-katolicka w Męcince	220/L	13.01.1966 r.
14.	Myślinów	Kościół filialny p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny	Skarb Państwa	981/L	18.02.1993 r.
15.	Myślinów	Cmentarz przykościelny	Parafia rzymsko-katolicka w Pomocnem	134/L	19.12.1960 r.
16.	Piotrowice	Kościół filialny p. w. Narodzenia Najświętszej Marii Panny	Parafia rzymsko-katolicka w Pomocnem	918/L	10.12.1980 r.
17.	Piotrowice	Cmentarz przykościelny	Parafia rzymsko-katolicka w Męcince	97/L	24.08.1959 r.
18.	Piotrowice	Pałac	Parafia rzymsko-katolicka w Męcince	874/L	16.02.1990 r.
19.	Piotrowice	Park krajobrazowy, dawny ogród	AWRSP we Wrocławiu	128/L	08.10.1960 r.
20.	Piotrowice	Osada wielokulturowa, st. 1	AWRSP we Wrocławiu	581/L	10.12.1980 r.
21.	Piotrowice	Osada z okresu wpływów rzymskich, stanowisko 2	AWRSP we Wrocławiu	166/861/76	1976 r.
22.	Piotrowice	Grodzisko wczesnośredniowieczne, stanowisko 16	AWRSP we Wrocławiu	165/860/76	1976 r.
23.	Pomocne	Kościół parafialny p.w. Św. Marcina	Skarb Państwa Nadleśnictwo Jawor	29/204/66	30.04.1966 r.
24.	Pomocne	Cmentarz parafialny	Parafia rzymsko-katolicka w Pomocnem	156/L	27.07.1961 r.
25.	Pomocne	Dom mieszkalny nr 106	Parafia rzymsko-katolicka w Pomocnem	919/L	16.02.1990 r.
26.	Pomocne	Aleja lipowa	C. Piątkowska	284/L	06.06.1972 r.
27.	Pomocne	Resztki średniowiecznych urządzeń obronnych, stanowisko 1	Urząd Gminy Męcinka	698/L	25.06.1986 r.
28.	Sichów	Kościół parafialny p.w. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny	Skarb Państwa Nadleśnictwo Jawor	23/115/65	21.04.1965 r.
			Parafia rzymsko-katolicka w Sichowie	261/L	14.03.1969 r.

1	2	3	4	5	6
29.	Sichów	Cmentarz przykościelny	Parafia rzymsko-katolicka w Sichowie	881/L	16.02.1990 r.
30.	Sichów	Park krajobrazowy	Urząd Gminy Męcinka, RSP Sichów	547/L	16.05.1980 r.
31.	Sichów	Grodzisko wczesnośredniowieczne, stanowisko 7	J. Potopiński	30/205/66	16.08.1966 r.
32.	Słup	Kościół parafialny p.w. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny	Parafia rzymsko-katolicka w Słupie	222/L	13.01.1966 r.
33.	Słup	Kaplica przedpogrzebowa	Parafia rzymsko-katolicka w Słupie	262/L	14.03.1969 r.
34.	Słup	Cmentarz przykościelny	Parafia rzymsko-katolicka w Słupie	882/L	16.02.1990 r.

Źródło: Wojewódzki Oddział Ochrony Zabytków we Wrocławiu, Oddział Zamiejscowy w Legnicy

OBIEKTY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

Lp.	Miejscowość	Obiekty zabytkowe			Obiekty o walorach kulturowych	Stanowiska archeologiczne
		ogółem	parki	zespoły zabytkowe		
1	2	3	4	5	6	7
1.	Chełmiec	3	1	-	14	4
2.	Chroślice	-	-	-	25	3
3.	Kondratów	3	-	-	69	-
4.	Małuszów	5	1	-	45	9
5.	Męcinka	1	-	-	144	16
6.	Muchów	1	-	-	21	1
7.	Myślinów	2	-	-	19	2
8.	Piotrowice	7	1	-	69	16
9.	Pomocne	5	-	-	97	4
10.	Przybyłowice	-	-	-	30	16
11.	Sichów	4	1	-	14	14
12.	Sichówek	-	-	-	6	5
13.	Słup	3	-	-	26	15
14.	Stańslawów	-	-	-	32	1
	Razem gmina	34	4	-	611	113